

במסווה של „סוד צבאי“ נדקמה המזימה לשלול את הנציג השני מ„רשימת

המינדאט השני

הרשימה המסויימת עלולה להזיק להם. מה עוד, שבעדות הקלפי ישבו, לרוב, עסקנים המכירים את המצביעים.

אם לקח המצביע אפשרות זו בחשבון בעוד מועד, והצטייד בפתק משלו, יכול היה להכניס את הפתק „הפרטי“ לתוך המעטפה. סכנה חמורה, במיקרה זה: תוך נשיאת הפתק בכיסו, יכול היה הפתק להתקמט בצורה שתחן לוועדת הקלפי עלה לפסול את הקול. לפחות תלונה אחת הוגשה, על כי ועדת-קלפי פסלה פתק משום שהוא היה מקופל. וזאת, למרות שקיפול פתק מותר בהחלט.

אותו מצביע יכול היה גם לעשות דבר שלישי: ליטול פתק לבן ממגש הפתקים, ולרשום עליו את האות שבה הוא בוחר. אולם גם במעשה פשוט זה היתה סכנה סכנה רבה, שקולו ייפסל. לדוגמה: בקלפי אחת נמצא פתק לבן, שעליו נרשמה בגלובוס האות ש'. הפתק נפסל, כי האות נכתבה בדיו אדומה. הבוחר לא ידע — וקשה לפנות ממנו שידע — כי החוק אוסר משום מה כתיבת האות בצבע כלשהו, פרט לצבע השחור והכחול.

יוצא, איפוא, שהתקלה השכיחה ביותר של יום הבחירות היא גם מקור לפסילות רבות: עלידי סחיבת פתקי ש' ממקומם, קימוטם בודון, או קישוקש קל על גב הפתקים, נוצלה אחת הפירצות הרחבות בנוהלי הבחירה כדי לפסול קולותיהם של מצביעים תמימים.

על פי הנתונים שנאספו, אין כמעט ספק כי סוג זה של חבלה, לבדו, גרע מספר-הכני של פתקי ש' מספר קולות שהיה מוכתיח לרשימת החרש הזה — כוח חדש חבר שני בכנסת.

★ ★ ★

הבלגאן הגדול

פירת הקולות, במדינה מתקנת, היא תהליך מסודר ומדוקדק. בישראל 1965 לא היתה התמונה מסודרת ומדוקדקת כל-כך. הפרוטוקולים המסורבלים של ועדות הקלפי, שיטות הספירה והביקורת, הותירו אפשרויות רבות לטעויות תמימות, או למעשי זדון.

אולם אפשרויות אלה, בגדר הקלפיות המקומיות, היו כאין וכאפס, בהשוואה למה שנעשה בשלב הבא: הטיפול בקלפיות וב' שאר החומר, מן הרגע שעבר את טיפולן של ועדות-הקלפי ויצא לדרך אל ההעדות האזוריות. כי כאן הפכו האפשרויות מ' קמעונאות לסיטונאות.

לשיא הגיע המצב באזור תל-אביב, שם שררה אנדרלמוסיה מדהימה. נידמה היה, כי רק ברגע האחרון נודע לאחראים ש' נערכות בחירות, לא נמצאו אפילו כיסאות לנציגי המפלגות, שבאי לעקוב אחרי תה' ליכי הסיכום. נציגי מפלגות עיפיים רבו על מקום-ישיבה, כאילו זה היה כיסא בכנסת.

לפתע הסתבר, כי אין מספיק אנשים ל' חודות קבלה. כלומר: אנשים שיקבלו את החומר מחודות-הקלפי המקומיות, ויעבירו אותו לחודה האזורית. מיקרה מדהים קרה לעובד של אחת הרשימות, שהגיע במיקרה למשרדי החודה האזורית. אחד הממונים מטעם החודה תפס אתו, התחנן לפניו ש' יעזור לו במצוקתו. „אתה תהיה בוועדת קבלה“, הורה לו. „סע עם הנהג ואסוף חומר מועדות הקלפי.“

הבוחר הסכים בטוב-לב לעזור. אך כעבור שעה עזב את התפקיד —

מוכה תדהמה. הסתבר כי הקלפיות והחומר הרגיש, שנציגי המפלגות עמלו במשך 20 שעות על שמירתן, הופקר לחלוטין לחסריו של אותו צעיר מוקרי. „יכולתי להעלים מעטפות, לשרוף קלפיות שלמות, להוסיף פתקים, לשנות פרוטוקולים. אני יודע מה? הכל!“

הוא לא עשה זאת. אבל איזה בטחון יש כי אחרים לא ניצלו את ההזדמנות, או אפילו ארבו לה, מתוך ידיעה מוקדמת של המצב אשר ישתרר?

אין זו אפשרות דמיונית כלל וכלל. על כך יעיד נציג רשימת אחוה ע"ג, שבא למחרת היום לחודת הבחירות המרכזית בגני התערוכה, ובידו דבר שלא ייתכן כי יהיה כיים: מעטפת בחירות לכנסת, ובתוכה פתק של רשימה ב'. את המעטפה הזאת מצא ברחוב. כיצד הגיעה לשם? האם היתה יחידה? נפלה בטעות. נורקה בודון — ואם כן, האם רק מעטפה אחת היתה?

★ ★ ★

הטעמים הבטחוניים

ל קח אחר מיום הבחירות: רשימה הרוצה לעמוד במידה סבירה על זכויותיה, אינה יכולה לעשות זאת אם אין לה לפחות מיליון לירות בקופתה, לצורכי יום הבחירות לבדו. ההשבון פשוט: כדי לחדא תכופות, כי האותיות נמצאות במקומן, חייבת הרשימה להזיז משקיף או חברי-ועדה בכל קלפי. בבחירות אלה היו 3059 קלפיות. על כל קלפי היה צורך להפקיד שני נציגים מתחלפים. בסך הכל: למעלה מ-6000 איש. מפלגה שיכלה לגייס מחצית מספר האנשים בהתנדבות יכלה להסתפק במיליון לירות. מבלגה אחרת היתה נאלצת לשלם שני מיליון לירות כשכר-עבודה.

רשימה שלא יכלה להוציא מכום עצום זה, פירושו הרבה שנאלצה להפקיר את גורלה בקלפי בידי אויבות. לגבי רשימה כמו „העודם הזה —

צורה בה נערכות הבחירות בישראל פותחת פתח רחב לשיבושים, לסילופים ואפילו לזיופים של ממש. על חוק הבחירות לכנסת רובצת משכנתא היסטורית מתקופת היותנו נתונים במסגרות-חיים לאומיות חלונטאריות: ההסתדרות הציונית, החעד הלאומי, ארגוני-הבטחון במחרת, וכו'. כך סיכם השבוע מזכיר ועדת הבחירות המרכזית משה שילו.

הוא ביקש להסיק מסקנה לגבי העתיד: הנהגת שיטות ונוהלים, שיביאו לפישוט ולזירוז תהליך ההצבעה וספירת הקולות. היה זה מבט של איש-מינהל, המחפש ייעול. **אבל הפירצות שהתגלו בנוהלי הבחירות אינן עניין מינהלי בלבד. משמעותן חמורה הרבה יותר במישור הפוליטי. כי דרך פירצות אלה חדרו לא רק המחבת והבלגאן, כי אם גם תופעות חמורות הרבה יותר, שגרמו לסילוף התוצאות של הבחירות.**

לא במיקרה נרשמו ביום הבחירות מאות תלונות על אי-סדרים. רשימת העולם הזה — כוח חדש הנישה, לבדה, עשרות תלונות להעדת הבחירות המרכזית. לדוגמה: קלפי מס' 18, רמת-גן: הקלפי אינה חתומה כחוק. היו"ר סירב להחתים הארגון כחוק.

השופט לנדוי ובר-רבי-האי מסיירים בעת הטיפול במעטפות הבחירה
„העלים מעטפות, לשרוף קלפיות...“

- קלפי מס' 11, עפולה עילית: אנשים מצביעים מבלי שיהיו חתימות של חברי ועדת הקלפי על מעטפת ההצבעה.
- קלפי מס' 35, גבעתיים: אין פתקי ש' בין פתקי ההצבעה. הם נמצאו בכיסו של חבר ועדת הקלפי.
- קלפי מס' 72, תל-אביב: פתקי ש' קרועים ומקומטים בקצוות. בעת הספירה, נפסלו פתקים כאלה.
- קלפי מס' 77, רחובות: לא היו פתקי האות ש'.
- קלפי מס' 103, רמת-גן: ללא חותמת-עופרת, לכן אינה נעולה כחוק.
- קלפי מס' 142, בת-גלים: אין הארגון נעול.
- קלפי מס' 91, ירושלים: פתקי רשימות מקומטים, לכן נפסלו.
- קלפי מס' 001, יבנאל: הפתקים העליונים של רשימת העולם הזה — כוח חדש מקומטים.
- קלפי מס' 42, חולון: אי-התאמה בין מספר המצביעים לבין מספר הפתקים בקלפי.
- קלפי מס' 277, ירושלים: אי-התאמה במנין הקולות.

★ ★ ★

שיטות לגזר קולות

ה תוצאה הראשונה של תלונות אלה ואחרות ניכרה בשעת ספירת הקולות. הסתבר, שיש זהות כמעט מוחלטת בין התלונות, לבין הקולות שנפסלו. כך, למשל, בקלפי בה התלונן משקיף רשימת העולם הזה — כוח חדש על מציאת פתקים מקומטים, או פתקים שחתך קטן נעשה באחת מפינותיהם, נפסלו פתקים מסוג זה בשעת הספירה. תלונה שכיחה אחרת גרמה אף היא לאובדן מספר ניכר של קולות. זוהי התלונה, על העדר פתקי-הצבעה של הרשימה מתא ההצבעה. מה עשה המצביע, כאשר גילה כי האות ש', למשל, חסרה?

הוא יכול — וזכאי היה — לפנות ליושבי-ראש הקלפי בתלונה, ולדרוש כי יוכנסו הפתקים החסרים. אולם רבים חששו לעשות זאת, מתוך הרגשה שהזדהות כזאת עם